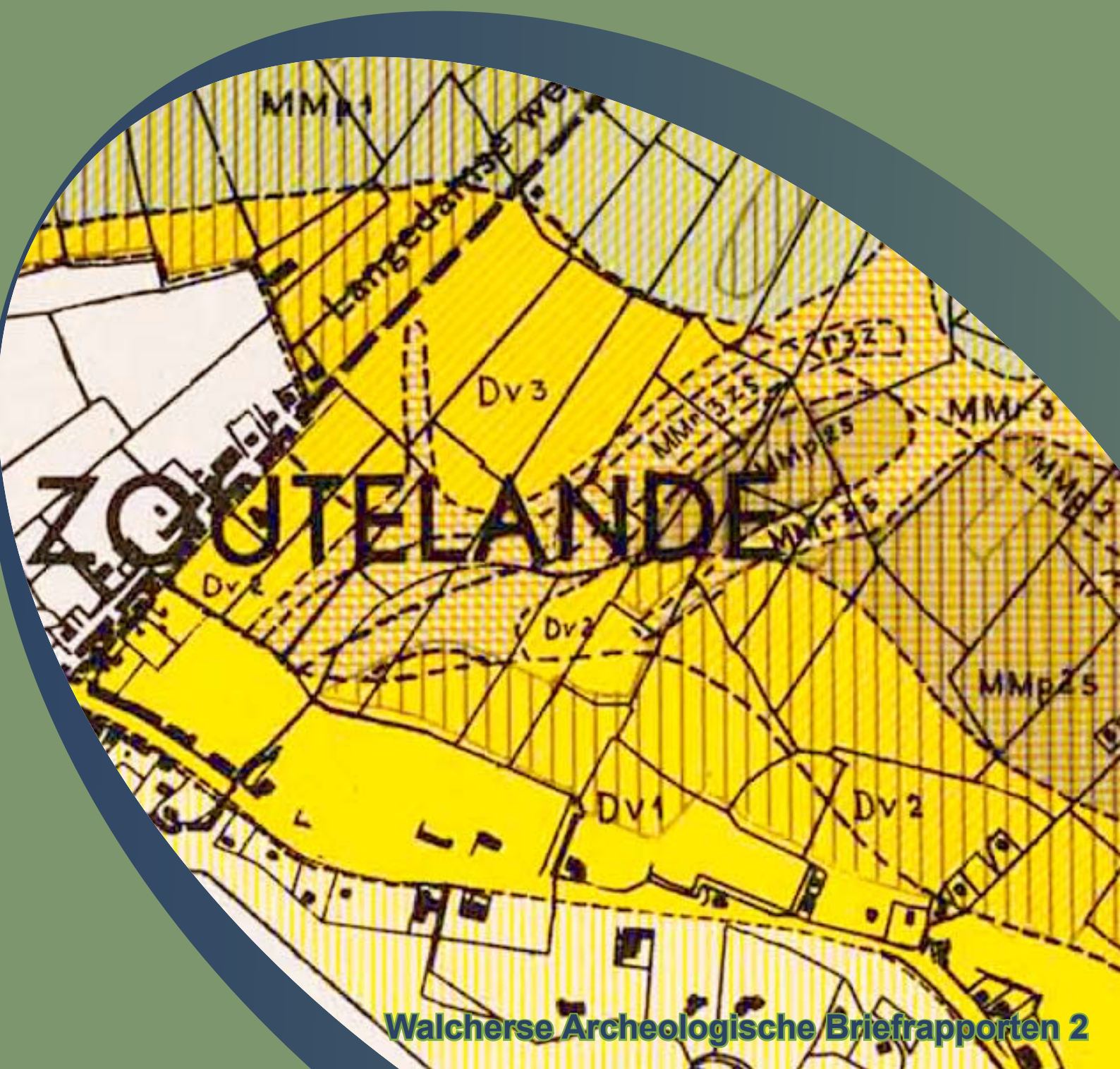

Archeologisch booronderzoek aan de
David Koddelaan, plangebied de Tienden
II in Zoutelande, gemeente Veere

Walcherse Archeologische Dienst

Colofon

Archeologisch booronderzoek aan de David Koddelaan, plangebied de Tienden II in Zoutelande, gemeente Veere

Walcherse Archeologische Briefrapporten 2
WAD-Projectcode VEZO_011_007

Auteur

B. Silkens & E. de Bondt

Afbeeldingen

WAD tenzij anders vermeld

Autorisatie—B.H.F.M. Meijlink

Uitgegeven door

Walcherse Archeologische Dienst
Postbus 70
4330 AB Middelburg
Tel: 0118-67 88 03
Fax: 0118-62 80 94
e-mail: b.meijlink@middelburg.nl

ISBN: 978-90-78877-32-5

Veere, 2012

Omslag

De omgeving van Zoutelande op de bodemkaart van Bennema en Van der Meer. Bron: Zeeuws Archief.

© Walcherse Archeologische Dienst, februari 2012

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De WAD aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Administratieve gegevens

Soort onderzoek:	Inventariserend Veldonderzoek met grondboringen
Provincie:	Zeeland
Gemeente:	Veere
Plaats:	Zoutelande
Toponiem:	Tienden II, David Koddelaan
Centrumcoörd. onderzoeksgebied:	X: 23554,89 / Y: 391920,07
Oppervlakte plangebied:	ca. 23166 m ² (Tienden II)
Oppervlakte onderzoeksgebied:	ca. 7515 m ²
Kaartblad:	48A
CIS-code. Archis II:	47749
Opdrachtgever:	Gemeente Veere Dhr. A. Schiettekatte Postbus 1000 4357 ZV Domburg (0118) 555 444
Bevoegd gezag:	Gemeente Veere Namens deze: B.H.F.M. Meijlink Walcherse Archeologische Dienst (WAD) Postbus 6000 4330 LA Middelburg e-mail: b.meijlink@middelburg.nl
Beheer en plaats van documentatie:	Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA) Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) Postbus 49, 4330 AA Middelburg Beheerder: dhr. J.J.B. Kuipers Tel.: 0118-670870, fax: 0118-670880 e-mail: jjb.kuipers@scez.nl
Beheer en plaats van vondsten :	niet van toepassing
Complextype :	niet van toepassing
Autorisatie:	Drs. B.H.F.M. Meijlink Senior archeoloog WAD
ISBN-nummer	978-90-78877-32-5

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Aan de David Koddelaan bereidt de gemeente Veere de ontwikkeling van een deel van het plangebied de Tienden II voor. Over de precieze aard, omvang en diepte van de graafwerkzaamheden die hiermee gepaard gaan, zijn nog geen gegevens bekend.

De mogelijkheid bestaat dat eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden door de inrichtings- en bouwwerkzaamheden aangetast zullen worden. Het werd daarom noodzakelijk geacht een gespecificeerd verwachtingsmodel op te stellen waarin de te verwachten archeologische waarden en de verstoringen uit het (recente) verleden in kaart worden gebracht. Dit model ligt aan de basis voor verdere besluitvorming.

Het Inventariserend Veldonderzoek met boringen werd op vraag van de gemeente Veere uitgevoerd op 09 augustus 2011 door drs. B. Silkens van de Walcherse Archeologische Dienst, in samenwerking E. de Bondt (student Universiteit Leiden). De resultaten zijn weergegeven in deze rapportage.

1.2 Ligging en gebruik

Het plangebied de Tienden II bevindt zich direct ten noordoosten van de dorpskern van Zoutelande en wordt begrensd door de David Koddelaan in het zuiden, de Spaier in het westen en de Werendijkseweg in oosten. Een waterloop begrenst de noordelijke zijde van het plangebied (fig. 1).

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ongeveer 23166 m². Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van ca. 7515 m² (fig. 1).

1.3 Doel van het onderzoek

Het inventariserend booronderzoek is uitgevoerd binnen het kader van het Walchers archeologiebeleid, zoals dat in het begin van 2006 is vastgesteld in de Nota Archeologische monumentenzorg Walcheren en in 2008 werd herzien. Uitgangspunt van het archeologiebeleid is het streven in het kader van de archeologische monumentenzorg naar een optimaal behoud en beheer van het archeologisch erfgoed. De doelstelling van het Walchers beleid is bijgevolg in eerste plaats het veiligstellen van archeologisch waardevolle vindplaatsen (behoud in situ).

Dit verkennend booronderzoek heeft tot doel een verwachtingsmodel op te stellen voor de aanwezigheid en de mate van conservering van archeologische waarden in het onderzoeksgebied. De resultaten van dit onderzoek en het verwachtingsmodel liggen aan de basis van de besluitvorming omtrent eventuele vervolgstappen binnen het archeologische onderzoeksproces, die voorafgaand aan of gelijktijdig met de voorgenomen bodemingrepen moeten worden genomen.

1.4 Werkwijze

Het hier gepresenteerde briefrapport focust op de resultaten van het uitgevoerde Bureau- en Inventariserend booronderzoek.

Tijdens het booronderzoek werden in totaal 9 boringen gezet, verspreid over het terrein (fig. 7).

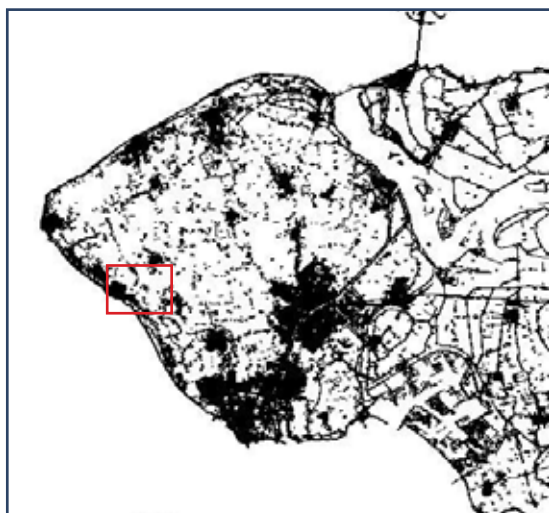
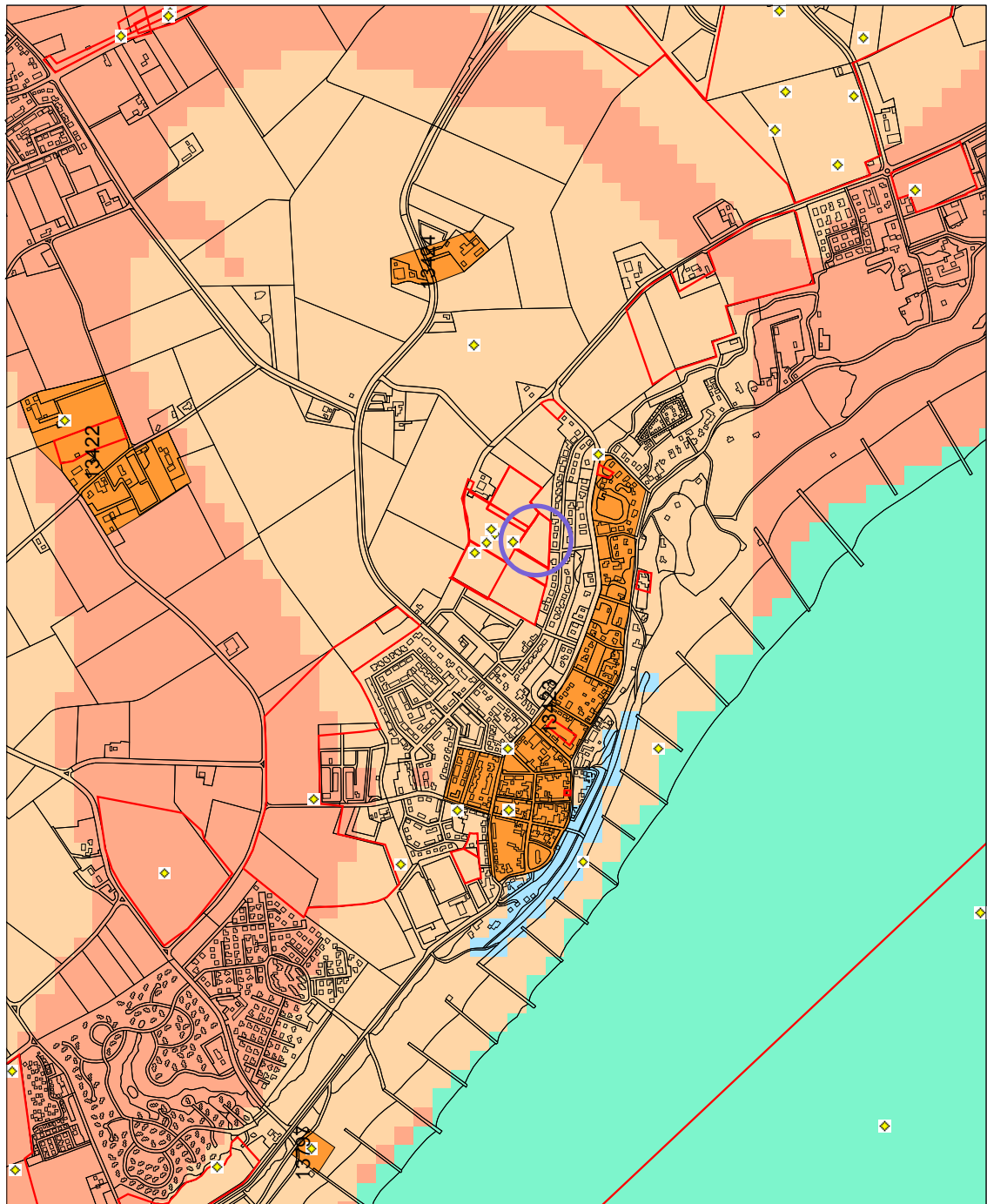

Fig. 1 Het plangebied de Tienden II aan de David Koddelaan en omgeving op de topografische kaart. Het onderzoeksgebied staat rood omkaderd weergegeven.

VEZO_011_007 David Koddelaan

ARCHIS-gegevens

24970 / 393328

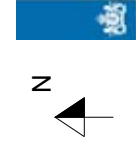

17-02-2012
Walcherse Archeologische Dienst

Legenda

- WAARNEMINGEN
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
 - zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 500 m

ArchIS2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Cultuurgel, Cultuur en
Recreatie

21791 / 390731

Fig. 2 Het onderzoeksgebied met gegevens uit het Archeologisch Informatiesysteem voor Nederland. Het onderzoeksgebied is blauw omcirkeld aangegeven. Bron: ARCHIS II, bewerking WAD.

2. Bureauonderzoek

2.2 Geologie en bodem

De bodemkaart van Bennema & van der Meer geeft in de zuidwestelijke hoek van het terrein een kreekkrug weer waarop mogelijk resten vanaf de Middeleeuwen verwacht kunnen worden (fig. 3). Deze kreekkrug werd ook vastgesteld tijdens voorgaand onderzoek op de omliggende percelen en is duidelijk zichtbaar op het Actueel Hoogtebestand Nederland (fig 4).

Stratigrafie	Diepte (-NAP)	Intact	Opmerkingen
Pleistoceen	ca. 25 m	ja	
Basisveen	?	ja	
Wormer	ca. 2,50-3,00 m	ja	
Hollandveen	ca. 1,60 m	nee	gemoerneerd
Kreek	ca. 0,50 m	ja	

2.2 Bekende archeologische en historische waarden

Walcherse Archeologische Verwachtings- en beleidsadvieskaart

Deze kaarten zijn opgesteld op basis van ondermeer de gedetailleerde bodemkaart van Bennema en Van der Meer en geven een aanscherping van de *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden* (IKAW) (fig. 2). Het plangebied is hier aangeduid als een zone met middelhoge archeologische verwachting. Hier geldt dat bij bodemingrepen dieper dan 40 cm met een oppervlaktemaat groter dan 500 m² voorafgaand archeologisch onderzoek moet plaatsvinden. Tijdens het proefsleuvenonderzoek van de WAD in 2009 werden geen behoudenswaardige archeologisch resten aangetroffen op het terrein ten noorden van het onderzoeksgebied (fig. 5).

Historische kaarten & luchtfoto's

Tijdens het bureauonderzoek kon op basis van de projectie van de huidige topografie op oude kaarten worden vastgesteld dat er zich in het plangebied vanaf het midden van de 16e eeuw tot heden geen archeologisch interessante resten bevinden. Ook op de geraadpleegde *luchtfoto's* van het gebied werden geen noemenswaardige bewoningssporen waargenomen.

Kaart	Periode	Indicator	Opmerkingen
Visscher-Roman	1655/1680	nee	
Hattinga	1750	nee	
Topografische kaart	1820	nee	
Bonnebladen	1910	nee	
Luchtfoto's	1944-heden	nee	

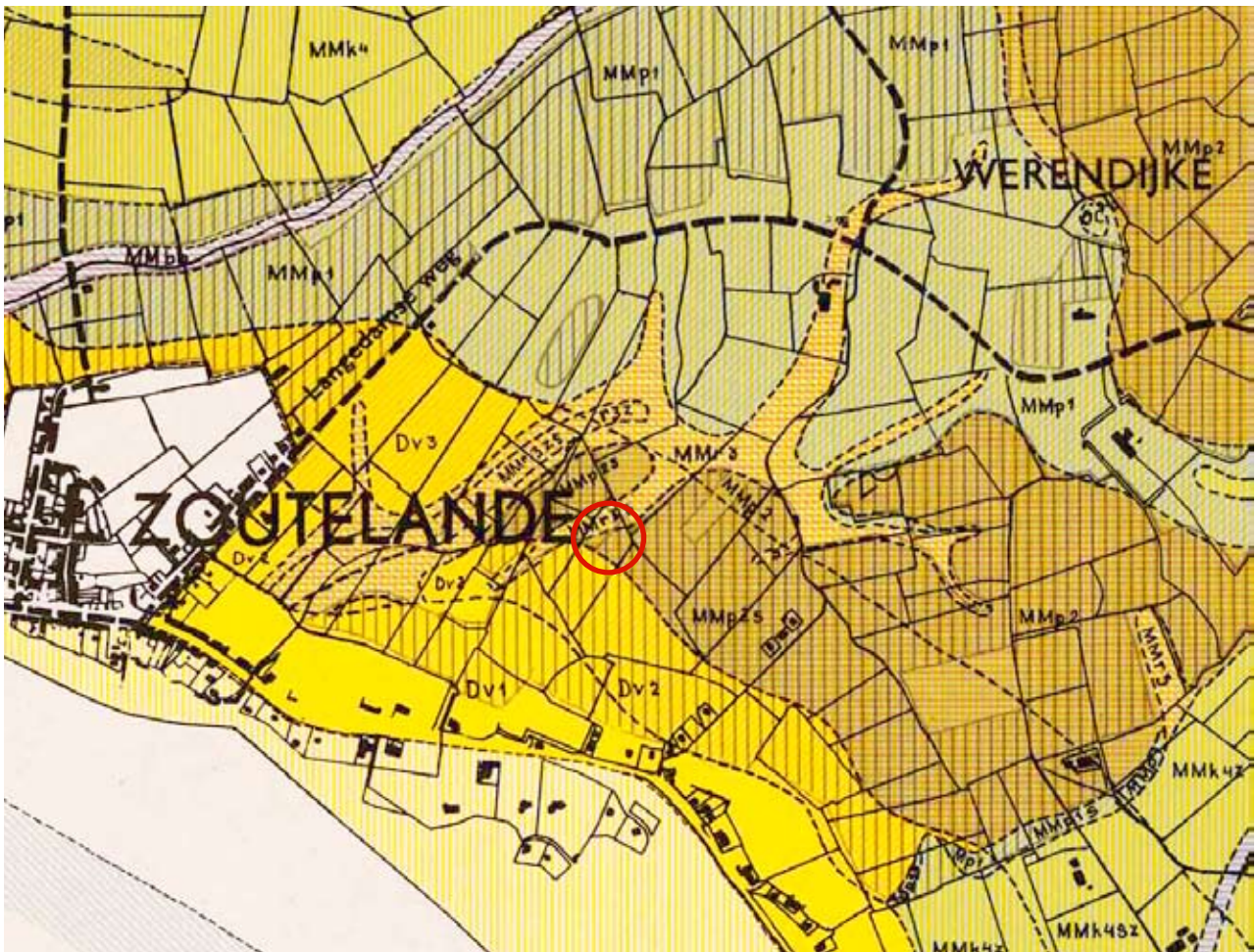

Fig. 3 Bodemkaart van Bennema & Van der Meer 1952; de lichtbruine tinten geven kreekafzettingen weer, de donkerbruine en donkerbruin-groene tinten kom- of poelafzettingen. De duingebieden worden in geel afgebeeld. Het onderzoeksgebied is rood omcirkeld weergegeven. Bron: SOBResearch

Fig. 4 Het onderzoeksgebied (rood omkaderd), geprojecteerd op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). De hooggelegen gebieden zijn groen/gele tinten weergegeven; de laaggelegen gebieden blauw. Bron: www.AHN.nl

Fig. 6 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto uit 2009. Het onderzoeksgebied is groen aangeduid. Bron: Gemeente Vlissingen

3. Resultaten veldonderzoek

Tijdens het verkennend veldonderzoek werden in totaal werden 9 boringen gezet, verspreid over het terrein (fig 7). Zoals ook de bodemkaart Bennema en Van der Meer en het AHN al aangaven bevindt er zich in de westelijke helft van het terrein een smalle kreekkrug die de bodem tot 2,5 a 3 m diep heeft geerodeerd. Onderliggend veen is hierdoor (grotendeels) verdwenen.

Ter hoogte van boring 1 werd in de bovenste halve meter een hoeveelheid baksteenpuin aangetroffen. Mogelijk heeft hier een klein (recent) schuurtje gestaan of gaat het om een puinkuil. In boring 3, 4, 7, 8 en 9 werden op 20-25 cm onder maaiveld restanten van een oude bouwvoor aangetroffen. Het kaartmateriaal geeft aan dat het terrein zeer waarschijnlijk steeds als akker of grasland in gebruik is geweest.

Op de rest van het terrein waren poelgronden aanwezig en was het onderliggende Hollandveen in de Middeleeuwen nagenoeg volledig afgegraven ten behoeve van zoutwinning (moermering). Eventuele vindplaatsen uit Romeinse Tijd en/of IJzertijd op de top van het Hollandveen zullen hierbij vernietigd zijn.

Fig. 7 Het plangebied met de boorpunten (rood). Het onderzoeks is rood omkaderd.
De kreekafzettingen zijn geel aangegeven en de moermering groen

4. Conclusies en advies

4.1 Conclusies

Het bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen heeft geen behoudenswaardige archeologische resten aangetoond. Op de kreekrug in de westelijke helft van het onderzoeksgebied werden zowel op het historisch kaartmateriaal als in de boringen geen noemenswaardige archeologische indicatoren aangetroffen. Puinresten in de zuidwestelijke hoek van het terrein (boring 1) kunnen wijzen op een recent gebouwtje of een puindump. Lokaal werden resten van een oude bouwvoor gevonden. In het oostelijke deel van het onderzoeksgebied bevinden zich poelgronden die grotendeels gemoerneerd zijn in de Late Middeleeuwen. Mogelijke archeologische resten op de top van het veen zijn met zekerheid verdwenen.

4.2 Advies

Concluderend kan worden gesteld dat er zich binnen het plangebied geen behoudenswaardige archeologische resten bevinden. De WAD beveelt daarom dan ook **geen archeologisch vervolgonderzoek** aan op de locatie.

Mochten er tijdens de werken onverhoopt toch nog archeologische vondsten en/of sporen worden aangetroffen, moet contact opgenomen worden met de Walcherse Archeologische Dienst (B.Silkens 06-50850164 / B. Meijlink 06-52552925).

Literatuur

- BENNEMA J. & VAN DER MEER K., 1952. *De Bodemkartering van Nederland. Deel 12, Walcheren*. Wageningen, Stichting voor Bodemkartering.
- BERENDSEN H.J.A., 2000. *Landschappelijk Nederland*. Assen.
- CRUCQ P., 1997. *Walcheren 1943-1944. Fotoverkenning & bombardementen. 'Alone above all'*. Goes.
- ENGELSE R.F. & DE KONING M.W.A. 2006. *Verkenkend archeologisch onderzoek David Koddelaan huisnr. 17-21 (perceel 1781) te Zoutelande (gemeente Veere). Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen*. ArcheoMedia rapport A06-072-I.
- Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), Versie 3.2., 2010. Zoetermeer, College voor de Archeologische kwaliteit.
- MULDER F.J., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Houten/Groningen, Wolters-Noordhoff bv.
- NIJDAML.C., 2005. *Verkenkend archeologisch onderzoek Koddelaan te Zoutelande. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen*. ArcheoMedia Rapport A05-162-I.
- RAS J. 2006. *Inventariserend Veldonderzoek door middel van grondboringen Plangebied David Koddelaan E 1783, Zoutelande, Gemeente Veere*. SOB Research, Heinenoord.
- SILKENS B. 2009. *Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven op de Tienden II te Zoutelande, gemeente Veere*. Walcherse Archeologische Rapporten 18, Domburg.
- Topografische kaarten en plattegronden van de Hattinga's 1724-1755, Map 10, Kaarten van Walcheren, 1:12.000
- VAN RUMMELEN F.F.F.E., 1997. *Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland: 1:50.000. Blad Walcheren*. Tweede druk, Haarlem, Rijks Geologische Dienst.
- VOS, P.C. & R.M. VAN HEERINGEN, 1997. Holocene geology and occupation history of the Province of Zeeland (SW Netherlands). In: FISHER M.M. (ed.). *Mededelingen Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Nr. 59. Holocene evolution of Zeeland (SW Netherlands)*. Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Haarlem.

BIJLAGE I - boorstaten

Zs1	Zand zwak siltig	XXX	onbekend
Zs2	Zand matig siltig	BV	bouwvoor
Zs3	Zand sterk siltig	kreek	kreekvulling
Kz1	Klei zwak zandig	moer	gemoerneerd
Kz2	Klei matig zandig	HOLV	Hollandveen
Kz3	Klei sterk zandig	HOLVAAR	Veraard Hollandveen
Ks1	Klei zwak siltig	BASV	Basisveen
Ks2	Klei matig siltig	WORM	Laagpakket van Wormer
Ks3	Klei sterk siltig	PLEI	Pleistoceen dekzand
V	Veen	REC	Recente verstering
		WALC	Laagpakket van Walcheren
gr	grijs	l	licht
br	bruin	d	donker
bl	blauw		
zw	zwart	plt	plantenresten
ge	geel	Fe	ijzer
gro	groen	h	humus
or	oranje		
wi	wit		

BO-01

X: 23493,73 Y: 391898,47 Z: -0,30 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	40	Zs2	BV	dbr; s; h 2; plt 2
40	50	Kz4	PUIN	br; s; Fe 2; Ca 2; HK 2; bst++; mortel
50	205	Zs2	KREEK	brgr; s; Fe 2; Ca 2; korreilig
205	280	V	HOLV	br; top weggeerodeerd
280	310	Ks2	WORM?	dblgr; geultje in WORM?
310	320	Ks2	WORM	blgr

BO-02

X: 23514,21 Y: 391929,57 Z: -0,10 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	40	Kz4	BV	dbr; s; h 2
40	235	Zs2	WALC	lgrbr; Fe 2; Ca 2; lijkt kreek
235	280	V	HOLV	br; top geerodeerd

BO-03

X: 23534,91 Y: 391962,88 Z: -0,20 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	20	Kz4	BV	dbr; s; h 2
20	65	Kz2	OUDE BV	dgrbr; s; h 2; Fe 2; bstspikkels -
65	222	Zs2	WALC?	gr; s; Fe2;Ca1; turbulentie kreek of moertering
222	246	V	HOLV	dbr; g
246	250	Ks3	WORM	blgr

BO-04

X: 23519,38 Y: 391896,56 Z: -0,10 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	55	Kz4	BV	dbr; s; h; plt 2; Fe 2; zeer hard
55	75	Kz3	OUDE BV	dgrbr; s; h 2; plt 2; Fe 3; zeer hard
75	154	Kz2	POEL	br; top weg
154	234	V	HOLV	br; g; top geerodeerd
234	320	Ks2	WORM	blgr; plt 2

BO-05

X: 23537,69 Y: 391921,20 Z: -0,10 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	35	Kz4	BV	dbr; s; plt 2; Fe 2
35	218	Kz4	MOER	gr; s; Fe 2; Ca 2; brokkelig
218	230	V	HOLV	brgr; g; Fe 3

BO-06

X: 23554,50 Y: 391950,95 Z: 0,10 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	25	Kz4	BV	dbr; s; Fe 2; bst brokken (veel)
25	75	Zs2	WALC	grbr; Ca 2; kreekvulling
75	245	Zs1	WALC	lgr; s; Fe 2; kreekvulling
245	307	Ks1	WALC	grbr; s; h2; Fe2; gelaagd, humeus bandje; kreek
307	375	V	HOLV	br; s
375	395	Ks2	WORM	blgr; Fe 2

BO-07

X: 23555,47 Y: 391898,08 Z: -0,50 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	20	Kz4	BV	dbr; plt 2
20	60	Kz2	OUDE BV	lbrgr; h 2; plt 2; Fe 2; Ca 2
60	264	Ks2	MOER	dbrgr; Fe 2; Ca 2
264	281	V	HOLV	br
281	292	Ks2	WORM	blgr

BO-08

X: 23571,96 Y: 391923,69 Z: -0,60 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	25	Kz4	BV	br; s; h 2; plt 2
25	50	Kz2	OUDE BV	dbr; s; h 2; Fe 2; Ca 2; HK 2
50	130	Zs2	WALC	lgr; g; Fe 2; Ca 2
130	166	Zs4	WALC?	grbr; s; h 2; veenbrokken; rand kreek?
166	240	V	HOLV	dbr; top weggeerodeerd

BO-09

X: 23596,83 Y: 391903,17 Z: -0,40 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	15	Kz4	BV	dbr; s; h 2; plt 2
15	72	Kz2	OUDE BV	dgrbr; s; h 2; Fe 2
72	207	Ks2	MOER	grbr; s
207	234	V	HOLV	br; s; lichtjes veraard
234	255	Ks2	SLUFTER	grbr; s; h 2; plt 2
255	294	V	HOLV	br; s
294	350	Ks2	WORM	blgr

BIJLAGE II - boorkolommen

Legenda lithologie

